

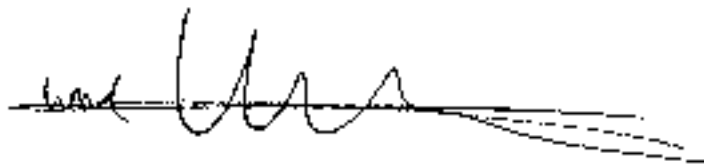
Aan: Minister van Defensie
(zonder slides)
Staatssecretaris (zonder slides)
d.t.v. SG (zonder slides)

Afschrift aan: Chef Defensiestaf
DAB
Min. Aig Zaken

Datum: 23 juli 2002
Oms kenmerk: DIS2002013286
Onderwerp: Dagelijkse Briefing MIVD

1. Hierbij doe ik u toekomen de stand van zaken bangaande de situatie in Irak.
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd

Prv Directeur Militaire Inlichtingen en Veiligheidsdienst

F.H. Meulman
Commodore

MINISTERIE VAN DEFENSIE
Militaire Inlichtingen en Veiligheidsdienst
Current Intelligence Unit

Telefoon:
Telefax:
PNVX:
Spandex:

DCBC briefing dinsdag 23 juli 2002
Afgesloten op: 230600Z JUL 02

IRAK

1 Actuele situatie

Actuele internpolitieke situatie

De algemene veiligheidssituatie in Irak is kalm. Na enkele kleine aanslagen in Bagdad in het voorjaar van 2001 door elementen van de (shiiitische) oppositie, vonden nadan geen noemenswaardige incidenten plaats. De goed georganiseerde veiligheidsdiensten en elitesoldaatkrachten zijn in staat regimebedreigende ontwikkelingen in een vroegtijdig stadium te verijdelen.

In de hiërarchie van de machtselite rond Saddam Hoessein zijn geen wezenlijke wijzigingen opgetreden. Genmaj Abd al-Hamid Mahmud controleert als privé-secretaris de agenda van en de toegang tot Saddam Hoessein. Regelmatig worden vergaderingen belegd met enkele leden van de Revolutionaire Commandoraad, zoals Izzat Ibrahim al-Duri, Taha Yasin Ramadan, Tariq Aziz, en Ali Hasan al-Majid. Ook Qusay Hoessein, de tweede zoon van de president en inmiddels een officiële regeringsfunctie bekledend, is hierbij vaak aanwezig. Met zijn versterkt zijn centrale controle door voortdurend zijn veiligheidsstructuur te reorganiseren. Het schuiven met verantwoordelijkheden van de diverse inlichtingen- en veiligheidsdiensten en de strijdkrachten past in

dit beeld. Als coördinator van voornoemde diensten is Saddam Hoesseins tweede zoon Qusay Hoessein inmiddels de facto de tweede man van het regime.

Naast deze algemeen politiek georiënteerde bijeenkomsten, overlegt Saddam Hoessein op gezette tijden met hoge militaire functionarissen. De nadruk ligt hierbij op luchtverdediging en de militaire industrie. Laatstgenoemde sector wordt geleid door een ministerie, waarvoor een adequate financiering in stand wordt gehouden. Hierdoor is Irak in staat gebleken het vertrek van eigen competente specialisten naar het buitenland te beperken.

Op basis van zijn geografische positie, olerijkdom en geschiedenis streeft Irak naar een prominente positie in de Golfregio, waarvoor de (wederopbouw van de) strijdkrachten als basis dient. De Golfoorlog en zijn gevolgen hebben geen afbreuk gedaan aan de Iraakse ambitie. Feit is evenwel dat het Iraakse militaire vermogen sterk aan slagkracht heeft ingeboet, en dat de militaire infrastructuur in zijn geheel aanzienlijk is aangetast.

() Actuele militaire situatie

Hoewel Irak over een aanzienlijke conventionele militaire capaciteit blijft beschikken, is het militaire machtsevenwicht tussen Irak en zijn buren in het nadeel van Bagdad verschoven. Vooral Iran (maar in sommige opzichten ook Saudi-Arabië) ontwikkelt in toenemende mate een uitdaging conventionele strijdmacht. Voorts beschikken zowel Iran, alsook Saudi-Arabië () over ballistische raketten. Ook Israël met zijn geavanceerd ballistische raketsysteem () wordt als een potentiële militaire dreiging gezien.

De voortdurende achteruitgang van de Iraakse conventionele militaire middelen kan op den duur een punt bereiken waarna een eventuele heropbouw buitengewoon veel tijd zal gaan kosten. Het Iraakse regime zal dit als ontoelaatbaar beoordelen. In de ogen van Irak bieden alleen massavernietigingswapens, tezamen met ballistische raketten, een afdoende afschrikkings tegen de potentiële militaire dreigingen vanuit het buitenland. Het ligt derhalve in de lijn van de verwachting dat Irak zal trachten nog meer nadruk te leggen op zijn programma's voor niet-conventionele wapens om het conventionele overwicht van zijn rivalen te compenseren. Dit betreft met name het ambitieuze conventionele en niet-conventionele bewapeningsprogramma van erfvijand Iran.

Van betekenis in dezen is dat de sancties en UNSCOM-inspecties veel bereikt hebben bij het in kaart brengen en vernietigen van de Iraakse wapenprogramma's. Niettemin blijft Irak beschikken over de noodzakelijke infrastructuur en kennis van zaken om programma's voor niet-conventionele wapens te reactiveren. De aanhoudende afwezigheid van VN-wapeninspecteurs maakt relevante controle steeds problematischer. Er kan vanuit gegaan worden dat met de beëindiging van de UNSCOM-inspecties in 1998, Irak meer vrijheid van handelen heeft gekregen om in het buitenland benodigdheden voor zijn wapenprogramma's te verwerven.

() Regionale en internationale positie

In zijn streven naar doorbreking van het regionale isolement heeft Irak in de afgelopen jaren vooruitgang geboekt. Hoewel het wantrouwen in de regio jegens de intenties van Saddam Hoessein zeker niet verminderd is, staan veel landen op het standpunt dat zij het zich niet kunnen permitteren de economische mogelijkheden van Irak te negeren. Deze houding mondt uit in de huidige bloeiende handelsbetrekkingen (o.a. op basis van vrijhandelsakkoorden) die onontkoombaar gepaard gaan met beperkte politieke relaties.

Vooraf de directe buurlanden profiteren van deze situatie. Jordanië (), Turkije () en Syrië () betrekken Iraakse olie onder de marktprijs, terwijl zij zelf voor miljarden dollars consumenten-goederen afzetten op de Iraakse binnenlandse markt. Turkse olie maatschappijen hebben plannen – kennelijk in overleg met zowel de Koerdische KDP als het regime in Bagdad – om in Noord-Irak naar olie te zoeken.

Op politiek-diplomatiek vlak heeft Irak zich verzienend opgesteld tegenover zijn directe omgeving. De routineuze mediacampagnes tegen Saudi-Arabië en Koeweit zijn gestopt, hetgeen sterk heeft bijgedragen aan de positieve sfeer rond de Arabische topconferentie in maart 2002. Met Iran is het overleg over bilaterale zaken als grensverkeer, uitwisseling van restarode krijgsgevangenen (uit de oorlog 1980-1988) en het bezoek van Iraanse pelgrims naar de heilige plaatsen in Zuid-Irak, hervat. Syrië is in wezen neutraal en ontvangt zowel Iraakse regeringsfunctionarissen als ook Iraakse opposanten.

Onderwijl blijven in de VS zowel in het Congres als onder regeringsfunctionarissen stemmen opgaan, om in het kader van de terrorismebestrijding definitief met het regime van Saddam Hoessein af te rekenen. Primair probleem is echter dat er geen enkel bewijs is dat Irak in samenhang brengt met de aanslagen in de VS. Daardoor valt het de VS zwaar hun regionale bondgenoten te overtuigen van de noodzaak van een militaire campagne tegen Irak.

Welbeschouwd beoordelen deze landen de huidige conventionele slagkracht van de Iraakse strijdkrachten als minder bedreigend dan eind jaren '80. Daarnaast hebben de wapeninspecties en het sanctieregime van de VN het potentieel van de Iraakse niet-conventionele middelen terdege ondermijnd. Er is derhalve in hun ogen geen directe reden tot militair optreden. Ook zien met name de Golfstaten (met uitzondering van Koeweit) op de lange termijn voor Irak – evenwel niet speciaal met het huidige regime – een rol weggelegd als tegenwicht voor de hegemonistische aspiraties van Iran.

Van betekenis is voorts dat Irak heel handig inspeelt op de escalatie van het Israëlisch-Palestijnse conflict. Door aanhoudend het geweld van Israëlische zijde te verkeren en zich – in de publieke opinie succesvol – te profileren als het enige Arabische land dat zich verzet tegen de hegemonie van de VS (als beschermer van Israël), wordt de speelruimte van de overige Arabische landen beperkt. Immers, indien deze nu instemmen met militaire acties tegen Irak, lopen zij het gevaar door diezelfde publieke opinie als "verraders van de Arabisch-Palestijnse zaak" en als "Amerikaanse handlangers" te worden bestempeld. Een etiket dat weinig leiders in het Midden-Oosten ambiëren.

Internationaal bestaat tot dusver evenmin duidelijke steun voor militair ingrijpen in Irak. Niet enkel regionale leiders, maar ook VN secretaris-generaal Annan heeft gewaarschuwd voor overhaaste militaire stappen tegen Irak. Hij heeft verklaard dat de VN-Veilighedsraad (VNVR) geconsulteerd moet worden alvorens een dergelijke actie kan plaatsvinden. Van betekenis in dit verband is dat sinds 1 januari 2002 Syrië een zetel in de VNVR heeft. Dit kan – tezamen met verwachte oppositie van tenminste Rusland en China – 'anti-Iraakse' besluitvorming in dit forum compliceren.

Vermeldenswaard op het internationale vlak is de aanvaarding van resolutie 1409 op 14 mei 2002 door de VN-Veilighedsraad. Deze resolutie behelst een aanpassing van het bestaande 'olie-tegen-voedsel' programma. De VN-organisaties UNMOVIC (*United Nations Monitoring and Verification Committee*) en IAEA (*International Atomic Energy Agency*) krijgen het toezicht op alle contracten in dit programma en zullen de civiele goederenhandel zonder meer vrijgeven. Enkel de aanvragen met goederen die in een 332 pagina's tellend document staan, de zogenaemde *Goods Review List* (met *dual-use* producten), zullen voor een nadere beoordeling doorverwezen worden naar het VN-sanctiecomité (dat voorheen alle contracten moest goedkeuren). De overige bepalingen van het oude 'olie-tegen-voedsel' programma blijven van kracht, evenals het wapenembargo. Irak liet twee dagen na de aanvaarding weten dat het de nieuwe resolutie accepteerde. Resolutie 1409 is een compromis tussen de VS en Rusland die eerder in 2001 niet tot overeenstemming konden komen over zogenaemde *smart sanctions*. Rusland heeft zich bereid getoond de door de VS aangedragen *Goods Review List* onder de loep te nemen en met amendementen te komen. Momenteel verdienen Russische firma's veel geld met de (olie)handel met Irak. Op hun beurt hebben de VS hun eis laten vallen dat het grensverkeer met Irak strenger zou moeten worden gecontroleerd door de buurlanden. Direct na de lancering van dit voornemen vorig jaar lieten desbetreffende landen al weten daar niets voor te voelen.

Onderwijl zijn de besprekingen tussen de VN en Irak over een hervatting van de VN-wapeninspecties hervat, tot dusver zonder resultaat. Naar het zich laat aanzien gebruikt het Iraakse regime deze besprekingen vooral om publiekelijk de indruk te wekken te willen samenwerken met de internationale gemeenschap op het vlak van de NBC-gerelateerde wapeninspecties en tegelijkertijd tijd te rekken.

Politieke Situatie

103

- Actuele interne situatie
 - Veiligheids situatie, stabil
 - Caseload organisaties en veiligheidsdiensten
 - Bestaat uit verspreiding van Revolutie en de
 Cuiun anverzoen
 - van Praemai Dal, Taw Yeei, Anuson, Yonh
 An, Ch'hai, Ch'hai
 - die omstandigheden in de regio's van de regio's
 - Deel van de regio's van de regio's

Politieke Situatie

104

- De regering heeft een militaire bijdrage aan
 - Hoog militair functionarissen
- Militaire hulp wordt ook geleverd door
 ministerie
 - Militaire hulp wordt ook geleverd door
 ministerie

Militaire situatie

105

- Oversteking trek blijft
 - De regering heeft een militaire bijdrage aan
 - Weer opbouw van veiligheid als basis
 van de regering, een militaire bijdrage aan
 de regering, een militaire bijdrage aan
 de regering, een militaire bijdrage aan
 - De regering heeft een militaire bijdrage aan
 - De regering heeft een militaire bijdrage aan

Militaire situatie

106

- Voortleerde de regering heeft een militaire bijdrage aan
 - Aanpak van de regering heeft een militaire bijdrage aan
 - De regering heeft een militaire bijdrage aan
 - De regering heeft een militaire bijdrage aan
 - De regering heeft een militaire bijdrage aan

Rubricering	Voorrangsaanduiding	Datum 23-07-2002	Correspondentienummer DIS2002-12286 / 10.3.		
Ministerie van Defensie Militaire Inlichtingen en Veiligheidsdienst Directeur Militaire Inlichtingen en Veiligheidsdienst Bezoekadres V.v. Burchlaan 31 Fredrik kazern, gebouw 32, kamer 5.13		☒ Blauwe brief ☐ Brief ☐ Nota ☐ Telegram ☒ Telex ☐ Klaf + net ☐ 23/7/2002			
Provincienummer		Aan ① Minister van Defensie (zonder slides) ② Staatssecretaris (zonder slides)			
Onderwerp Dagelijkse oriënting MID d.d 23-07-2002		d.t.v. SG (zonder slides) i.a. e. Chef Defensiestaf DAB f. } 1223/			
Mede te zenden bijlagen	Aantal 1	Ministerie van Algemene Zaken } 1224			
Aanwijzingen voor het BDI o.g. de secretaris		} 12			
Steler CIU					
Te zenden afschriften 1 ex. Voor D		Toestel	Datum 23-07-2002	Paraaf	
⑨ ARCHIEF		Vervolg- en medeparafen vooraf			
		Dienstonderdeel HAAR	Onlv. ...lt...	Verz. 23/7	Paraaf
Ingedane exhibita		BDI tvz Archief:			
		23/7 24/7			op naam
		Eindparaaf			
Overlegde retro-acta		Arrestatieparaaf			
Ter kennisgeving achteraf					